

MÁRTON EVELIN

Fénylő aranyszál vagy életemben

(zene: zager and evans in the year 2525)

*...olyan illatod van, mint gyermekkoromban
a vasárnap délelőttnek.*

És annak milyen illata volt?

*Mint a cukros kávénak. Azt hiszem, soha nem éreztem
otthon ilyent, de mindig vágytam rá... – Alois és
Hórum párbeszéde egy hotelszobában. Délelőtt.*

MÁRTON EVELIN (1980, Kolozsvár) a Bukaresti Rádió szerkesztője 2005-től. Legutóbbi kötete: Szalamandrák éjszakái (Bookart Kiadó, 2015).

Hórum egy világítótornyban lakik, ne is keressétek.

Nem létezik a térképen.

Tudjátok, vannak olyan helyek, amelyek léteznek, de még mindig nincsenek rajta a térképen. Az is lehet, van már nevük, de az is lehet, hogy még nincs. Egy ilyen nevenincs helyen tartózkodik általában Hórum, kivéve azokat az alkalmakat, amikor megmutatkozik a népek előtt. Hórumnak nem kettős, sokszoros élete van, melyek egymáshoz laza fonatban kapcsolódnak, olyasfélében, mint amilyen a DNS szál médiában ismertetett képe. Mert hiába mutogatnának az emberiségnek egy rém hosszú és összetett és kaotikus formájú kódrendszert, nem sokan értenék. Nincs is rá szükségük. Mint ahogy Hórumnak sincs arra, hogy mély életfilozófiákat építsen vándorlásai köré. Történeteinek hősei igazi emberek, semmi fikció, mégis csupa gyönyörűség az egész. Hórum mesél szerelmének, és ő úgy issza szavait, mint a bort, melyből szintén jócskán fogyott, és látszólag a mesélő, de a hallgató tudta is módosulni kezd, bealvásról viszont szó sincsen, mert alvásra nincs idő. Csillagfényes éjszaka van, füvek hullámanak a szélben, Alois szíve ismét az égig emelkedik és fogja az ő szerelmének, Hórumnak a kezét, a fejében csatatér, véres tetemek és frissen nyílt virágok, zűrzavar, egymásnak ellentmondó gondolatok motoszkálnak, és az eljövendő fájdalom készülődik, cicomázza magát, mint egy primadonna, aki nemsokára színpadra lép.

Hórum, akit én, Alois megpillantottam egy békés hétköznapon, délután, fényesen tündökölt, mint a nap. Na nem a teste, hanem valahogy az egész lénye – kezdi meséjét Alois, és mi mást mesélhetne, mind azt, amit mindig mesél, szerelmeket, melyek égetnek, mint a nyílt láng, és fénylő aranyszálakkal szövik be a halandók és isteneik életét, és hiányokból

készítenek emlékeket, és beleégetik magukat a tudatba, mindörökre. Alois szerelmese most Hórum, királyfi és szegénylegény keveréke, nem feltűnő, csak annak, aki keresi a tekintetét, annak válik láthatóvá az a láng, amiről fentebb már szó esett, mely tűz őt magát ugyanúgy perzseli, mint az ő tekintetében álló Aloist, akinek eszébe sem jut, hogy az ilyesmi ellen állítólag védekezni is lehet. Elfordítani a fejet, és nem venni tudomást semmiféle jelzésről, ülni pókerarccal egy pohár fölé hajolva, és este egyedül távozni, egyedül aludni, egyedül álmodni, egyedül ébredni. És nem fogadni el azt a felkínált társas magányt, amelynek a lehetősége Hórumnak a szeméből kiolvasható.

A szerelem? Az egy mocsok állat – írta egy jóbarát Aloisnak, amikor megvallotta neki, hogyan járt, és hogy nem bánja ezt a megjárást, csak erősen fáj, örepszik, úgy tűnik, mert nehezen viseli, és igen, a szerelem valóban valami olyasféle, ami akkor jön és megy, amikor ő akar, nem törődik semmivel, senkivel, konvenciókkal és hagyományokkal, társadalmi helyzettel és egészségi állapottal, így van ez, mióta feltalálta valaki a szerelmet és odaadta az embereknek, hogy tegyenek vele, amit tudnak, fogadják el, vagy utasítsák el, és hogy ő, Alois Hórum szerelmét tartja most a legjobb dolognak az életében, melynek tisztábban látja már a végét, mint az elejét, és mégis, kell, kell most ez a keserűes boldogság, a Hórum csókja, és az ő fénylő lény, mely mint takaró télen, oltalmaz és melegít, és hogy igen, mondta Alois e jóbarátnak még, félti az ő Hórumját, félti magát, magától félt mindenkit inkább, fél, de hiába fél. Jobb annak, akit a szerelem időnként mégis meglátogat, mint annak, akit sohasem – mondta a jóbarát, és Alois fájó szívére bort javasolt, vöröset, ha lehet, de bármilyent végül is. Csak bor legyen.

Van az úgy, hogy a szív még azelőtt kettétörik, mielőtt kézbe vennénk, mielőtt végiggondolnánk, hogy milyen beavatkozásra volna szükség ahhoz, hogy megmentjük, egy darabban tartsuk, hogy ne az legyen, ami aztán mégis lesz, miszerint a szív darabkái a test különböző pontjain dobognak, és dobogás közben ide-oda vándorolnak, nem találják a helyüket, fél és negyed szívek kapaszkodnak görcsösen itt-ott, és halkán szidják tulajdonosukat, de azért együtt is éreznek vele. Hórum, a királyfi és vándorló szegénylegény nemrégiben tért vissza az ő népe közé, ott pillantotta meg az idegent, aki éppen Alois volt, és valamiért azonnal közösséget érzett vele. Ismerkedésük helyszíne egy meleg domb, napsütésben és tücskök veszett koncertje közepette. És oly tiszta volt minden, mint a mesékben, Hórum tekintetében biztonság, és szerelem és kimeríthetetlen ölelések ígérete csillogott, és még az ég is úgy döntött aznap, hogy bekapcsolódik ebbe a történetbe, mert neki úgyis mindegy, felhőt kergetni, csillagot gyűjtani viszont tud, sőt, a langyos éjszakát is ő bocsátja a világra, ha olyan kedve van.

Alois azon vette észre magát, hogy követi Hórumot, mint valami kölyök-kutya, ahová ő ment, ment Alois is, mintha attól félne, szem elől téveszti és soha többet nem találja meg. Hórum nem bánta. Sőt, úgy tűnt, örvend

ennek. A népek lassan szagot fogtak és gyanakodva néztek. De akkor már késő volt. Később, amikor Hórum vissza kellett térjen a világítótornyához, a Földgömb nevenincs pontjára, és az ő szíve is darabokban hevert, Alois lázasan és szédülve vonszolta magát helyről helyre, keresve az ő szerelmesét, akit siratott, önmagukat siratta, és a sok elmaradó ölelést, az életét, mely olyan, amilyen, s mely jól van, ahogy van, csak állandó hiányok égetnek és vágnak réseket rajta, és azon fohászkodott, miközben árnyékról árnyékra lépett, hogy esne ki végre a rések valamelyikén, édes szerelmem, Hórum, sok mindenkit szerettem már, de többé senki mást nem akarok szeretni. Mégis szeretnem kell, Hórum, mi lesz velünk, kérdezte Alois és nem találtak semmi választ erre sem együtt, sem külön-külön.

De akkor még csak a délután volt, és a sűrűsödő idő, Hórum és Alois lopva megfogják egymás kezét, aztán bort isznak és ölelkeznek halkán, bár tudják, most mindenki hallgatózik, és tán egy kis káröröm is vegyül ebbe a hallgatózásba, mely káröröm a lehetetlennek titulált szerelmeket kísérni szokta. Ne törődj semmivel – súgta Alois Hórum fülébe egy lepedő alatt és végigfeküdt az ő forró testén, és szerették egymást, és jó volt nekik, akkor is, ha reggel sírnak majd, és majd még sok este, éjszaka, délután és reggel, hajnalban, amikor még a világ alszik, és délben, egy tányér kihűlő levesben keresve egymás tekintetét.

Kocsma, az nem volt még a messzi távolban sem azon a vidéken, ahol Hórum a hazáját tudja, a szülőföldjét, melynek ismeri vizeit, különféle gyümölcsfáit, a halakat és más vadakat, meg azt, hogy mit érdemes és mit nem. Merre lehet megszökni. Hová lehet elbújni. Hogy lehet a titokba beszélni és bezárni magunk mögött az ajtót. Hórum mindent tud, még azt is, amit az emberek gondolnak arrafelé, és könnyűszerrel belát az idegenek fejébe is. Hórum Isten gyermeke, ártatlan, mint egy angyal. Alois szédül, a sírás környékezi, szíve darabkái örülten keringenek, ereiben a vér olajosan kúszik, és semmi másra nem vágyik, csak az ő szerelmesére. Aki odaadná mindenét, csakhogy Alois nem nyúlhat semmihez. Alois tulajdon, valakinek a tulajdona, valakinek, akiben szintén szívek dobognak. Így megy ez.

Minek oda kocsma, ahol mindenki mindenhol iszik valamit? – kérdezte Hórum. Itt bármikor, bárhol, bárkivel lehet. Errefelé a nép teker és tép – mondta. És egyfolytában tekereg – mondja Alois, miközben Hórum fájós hátán fekszik, hogy hátha a testével kiold valami görcsöt, vagy bármi legyen is az, ami abban a hátban alkalmatlankodik. Hórum? Jön-megy, soha nincs otthon, de nemsokára hazajön. Tessék nyugodtan leülni, várja csak meg, mindjárt jön az. Ha nem ma, akkor holnap.

Ne ijedjenek meg, kérem, nyugodtan olvassanak tovább, lélegezzenek könnyedén, ez ugyanaz a történet még mindig, gondoljanak csak Aloisra és az ő szerelmesére, Hórumra, amint a földön hevernek egy hotelszobában. Bort isznak, beszélgetnek, néha lazán cipőbe lépnek, és lesétálnak a

hotel elé egy cigarettára. Már elég hűvös van, ezért hamarosan visszamennek, és mivel cigarettázni a szobában szigorúan tilos, hamarosan ágyba bújnak és testük megelevenedik a takarók alatt. Igen jól érzik magukat. És úgy tűnik, őszintén szeretik is egymást. Kell ennél több? – kérdezné belenyugvó természetű és romantikus alkatú olvasónk. Ám ekkor jön a kemény valóság, miszerint tényleg nem kellene ennél több, de már van.

Hórum és Alois kettős életének híre persze a városba is eljutott, de ők akkor már ezzel sem törődtek, szerelmükre árnyékot vetett egy világítótorony, meg a kettős játszma terhe is, mint átszakadni készülő gát, olyan lett minden, szűk és fájdalmas, torkot szorító, reménytelen szép napok, vagy inkább órák. Minden találkozásuk búcsúzás volt egyben, próbáltak felkészülni arra, amire lehetetlen felkészülni. Meghalok nélküled, mondták, és beszéd közben is haltak már kicsit, ígérték, hogy fejben és lélekben mindig, és hogy túléljük a hiányt egymásért, és hogy ha valamelyiküknek jobbra fordulna a sorsa mással, egymást elengedik, mert azok, akik nem birtokolhatják egymást, nagylelkűek, és mert Hórum és Alois szerelme az igazi fajta, mely nem követeli magának csak a testet, mert az ember így lett kitálálva, hogy szerelmét a testével szereti megosztani, hogy szenvedjen a test is, ha már van.

A városban a népek beszélnek. Alois halottnak tetteti magát, nem jár sehová, magában gyászol és emlékezik, és az emlékek miatt vágyakozik és végeérhetetlen hosszú üzeneteket ír Hórumnak és igen gyakran a szökés lehetőségét fontolgatja.

És ha elmondom nektek, hogy kihez írta a nagy szerző szerelmes lírájának legszebb és legpoétikusabb részét?! Hát ti akkor mind odafoztok majd a gyönyörűségtől. El sem hiszitek, kicsoda ő. El sem hiszitek! De most mondom azt is, hogy meg vagyok győződve róla, hogyha ti valaha is nevetni mertek ezen a szerelmen, a szerző eljön a sírjából, hogy lássátok, holtan is odaáll e számatokra névtelen senki mellé, aki úgy tűnik, időnként a legtöbbet jelentette az életében. Legtöbbön értendő minden. Van ez így, hogy valaki olyannyira jól rejtegeti a valódi énjét, hogy soha senki nem jöhet rá, ki volt ő valójában. És hogy kit szeretett. Mert hogy kik szerették őt, arról sok pletyka és urban legend kereng. Nem kell minden ócska információközlőnek bedőlni. Keresni kell, kérem, mindenben a stílust, de tegyék ezt lehető legnagyobb eleganciával. Így mondom, mert a diszkrécióról minden bizonnyal eddig még nem hallottak. Vagy lehet, hallottak róla, de mivel ez nem jelent semmit önöknek, nem is törődnek vele. Nem létezőnek tekintik.

Értelek, elég kettőnknek ez, vagy sohasem elég, kevéssel beérem, de az a kevés igaz legyen, s ha úgy van, hogy én igaznak érzem és látom a te szép szemed, ki mondhatna ellenünk bármit, és ha mondana, mit érne az. Hórum nem bólogat, mint más földi halandók, hanem öleli teljes fénylő

lényével Aloist, nem is kell mondjon semmit, minden gondolata átjön, ha nem hiszik, próbálják ki, de csak akkor fog működni a varázslat, hogyha igazán szeretik azt, akit ölelnek. Csoda történik, meglátják, persze ehhez a gyakorlathoz nem árt hinni a csodákban. Márpedig Alois hisz bennük, Hórumról nem is beszélve.

Aloist időnként előrángatják rejtekhelyéről és kérdésekkel ostromolják. Miközben a szív még mindig darabokban hever, és Hórum csodálatos lényé egy világítótoronyban világít, halvány fényét Alois estéenként a horizonton látni véli. Nem akarok már senki mást szeretni, csak téged – írja és mondja és gondolja is. A világ vállat ránt és megy tovább, bár néha kíváncsiskodik.

Kinek írja versét, ki az ön múzsája, mutassa be, kérem, nekünk is, mondják, de ő csak mosolyog, mosolya szomorú, szomorú és boldog, szeme sarkában kettővel több ránc látszik mától, aranyló mindkettő, mint fénylő arany-szál egy régi hímzésen. Nem válaszol, csak ül, maga elé meredve, mint aki megnémult egy hirtelen jött és váratlan ajándéktól, amelyről nem lehet beszélni, mert csak ő látja azt, és Hórum, a királyfi és szegénylegény.

Tudják – mondja később Alois, a szerelemtől költővé lényegült –, az Úr igen bölcs, nevezzük akár sorsnak, elénk vezet mindig azt, akit kézen kell fognunk, aki kézen kell fogjon, akit ölelnünk kell, mert arra termett, hogy öleljük mi is, másképp, mint eddig mások, hogy öleljen, másképp, mint eddig mások. A hit nem rendületlen, kérem, a hit néha botladozva tántorog régi sanzonokat énekelve. A hitünk vakít, a hitünk néha csak gyémántnak tetsző üveg, homályosra csiszolva, zsebünkbe csúsztatva más kacatok közé. Tudják, a titokban végbemenő csoda a legszebb, a legkívánatosabb és a legigazibb. Ma nem hiszik ezt el, de majd egyszer el fogják hinni, és ez a hitük majd másképpen fénylik, pedig megfoghatatlan lesz, vékony, és sok szomorúságot hozó, mégis tőle kapják majd a legboldogabb pillanataik néhányát. Akárcsak én.

A szerelem tisztítótüzeben égek, ne gondolják, hogy lelkemet nem mardossák kételyek, hogy nem kell pohár és más bódítók után nyúlnak, hogy elviselhessem, ahogyan darabokra szakadok, nem először, és ha egy kis szerencsém van, nem utoljára, bár azt kívánom, utoljára legyen, és azt is, inkább túl se éljem, és még azt is, hogy kivezessen ez a tűz a labirintusból, melyet én magam építettem magam köré.

Mi vagyunk az utolsók, akik még a Föld szépségét láthatjuk – mondja Hórum a világítótorony korlátjára dőlve, ujjára hosszú hajsza ragadt, az most leesik és elszáll valamerre, a világ lassan forogni kezd, Alois egy ágyon fekszik és álmodik, álmában szerelme ujjáról hajszaalak szállnak el a szélben, megkezdődött az ősz, jönnek a szürke esők, melyekben könnyebb elrejtteni a bánatot, esők, melyek helyettünk is sírnak.

Kolozsvár, 2017. augusztus 25–31.